

Memoria

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 200—
Pe un jumătate an.....Lei 100—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

**ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36**

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon 7-60.

Mozaic etico-politic

Plutim în plin romantism. Niciodată n-au triumfat mai mult ca astăzi temperamentele aventuroase și iarăși alături de acest triumf al vieții veșnic înnoitoare și creatoare, alături de forțele dinamice pro-muzice, o întreagă mișcare steapă, uneori costisitoare, de idei care nu sunt din lumea noastră și nici nu aparțin ei, umplu conținutul opinelor găunoase ale contemporanilor.

Societatea românească se sbate în pradă unor contradicții interesante. Procesul se observă fie că-l privim de sus în jos sau din afară, și mai ales din orice punct de vedere l'am privi.

Guvernul Iorga nu este cimentat pe baza unor principii unitare de direcție și de directive.

Dar chiar activitatea lui incoherentă este o contradicție cu întreg conținutul vieții sociale, etice și economice românești.

Fapte: 1. se face unificarea legislativă tălmăcind nemulțumiri, nu pentru că în acest fapt s'ar întrezări ceva înnoitor, ci pentru că în locul fosilelor juridice ale Ardealului se introduc fosilele juridice ale vechiului-regat. Legiuirile comune existente pe teritoriul statului român, apar astăzi, ca tipare asfixiante ale vieții, fiind rămase în urmă de procesele ei fundamentale, când impresia penibilă a unor rituri primare codificate de un capricios stăpânitor adic și diabolic, pentru a-și satisface porțile-i ciudate, prin senzații tari și inedite, de siluirea vieții. Nu interesează partea tehnică a problemei. Noi avem cu totul alte concepții despre lege, drept și dreptate. Pentru noi legea n'are un scop în sine, n'o personificăm religios, ci o considerăm ca un îndreptar al echității și al dreptății materiale, ca un fel de alfabet variabil dela caz la caz, care se poate alina după conștiința noastră vie și-atăt.

Când ne încurcă socotelile concrete, descrie în mod obiectiv din lumea palpabilă, băgăm pur și simplu în buzunar. Ne va veni vremea să înfăptuim această concepție — pragmatică a dreptului, aspră ca viața și voința noastră înfăptuitoare, dar lină de bucuria trăirilor pasionate ca și neretea noastră sbucimată.

Ne așteptam noi ca guvernul „ritmului nou” să nu aducă nimic nou, fiindcă acest „ritm” face parte integrantă din patrimoniul generației noastre. Noi, deocamdată nu înțim decât satisfacția cunoașterii tuturor imperfecțiilor orânduirii existente și dorința de a unor înfăptuiri proaspete și robuste.

2. Suntem în plină degingoladă legislativă. Procesul de proliferarea legislației fără noimă și fără scopuri imediate, sunt în indiciu că parlamentul actual are cancer la stomac.

3. Se fură și fraudează ca'ntotdeauna fără sancțiuni adecuate cu rostul reparator, expresiv și preventiv al pedepsei. Ce să-i facem, așa-i totdeauna într'un stat de drept: nu ne putem cârmi din cauza dreptății, a cărui misiune se reduce în a curăți un colț de scâfărie omenească și să răscăie comod pentru sine.

4. Se ajustează, reajustează, rectifică, comprimă și desumflă bugetul, care are, înțelege, legile lui.

Unii s'au scandalizat, când guvernul actual a început a viola legile „trecutului”. Noi ne scandalizăm că asfixiază legile viitorului. Dar, mai ales, ne doare grozav „interesele” când se violează legile economice: știți chestia cu „siluirea” prețurilor. (petrol, diverse uleiuri, cereale etc.) Ciudat ni se pare faptul că operația aceasta artificială se petrece cu ajutorul industriei. Ce o fi zicând agrarienii, când industria, așa zisă, „parazitară”, servește gentil valori bugetului și aristocratiei agriculturii? Ne inchipuim că sar în sus de bucurie, când printr'un artificiu industrial, se dă puțină vigoare agriculturii. „mama vieții noastre”.

5. Politica culturală și religioasă nu mai interesează decât în măsura în care ating realitățile bugetare ale statului. Incolo fiecare ne închinăm la idolii noștri și ne târșim intelectualitatea de râme cum putem. Nu-i vorbă, că politica culturală a guvernului, de desființare a școlilor existente ne convine. Noi de mult am cerut desființarea acestor cuiburi metafizice și religioase, unde mintea aștește sub povara onaniei „spirituale”. De altfel știm noi ce să facem când va veni vremea noastră, căci hotărât lucru, va veni.

Transformările capitalismului

Conferință ținută în 1928 la Zürich, la „Asociațiunea pentru politica socială” de W. Sombart, prezentată succint de Barbu Soacou, un cunosător al profesorului berlinez, la monografia: W. Sombart. În marșinea omului și-a operel.

Sombart urmărește transformările sistemului capitalist în trei direcții și anume: 1. Transformările teritoriale, privind proporția în care popoarele de pe întreg globul acceptă și adoptă sistemul capitalist; 2. Transformări de structură, privind schimbările însăși ale esenței sistemului și 3. Transformări de proporții, referitoare la schimbările pe care le suferă raporturile de mărime și de intensitate ale sistemului capitalist față de alte sisteme economice, necapitaliste, existând totuși paralele în cuprinsul Statelor capitaliste.

În statele capitaliste, astăzi, capitalismul este în declin. Contemporaneitatea cunoaște începutul unei epoci economice de tranziție. Elementele acesteia se întrevăd în declinul capitalist și în zorile unei economii noi. Marii căpitani de industrie, întreprinzătorii geniali, dispar. Capitalismul devine funcțiune de stat. Paradoxal exprimat: capitalismul se burocratizează.

Instinctul sporirii câștigului și instinctul creșterii de putere, caracteristice întreprinzătorului sunt deasemenea în declin. Tot ceea ce ca irațional apărea drept factor hotărâtor într-o aventură în spirit capitalist, dis-

pare. Politica externă, înțelegând prin aceasta nu numai relațiile noastre cu streinatatea, ci întreg complexul faptelor care punctează geografia politică a lumii, se înregistrează mai mult cu epiderma, decât cu mintea. Sunt de vină probabil proporțiile teritoriale ale statului și numărul populației, că slava Domnului nu mai suntem ciobani și nici proști nu suntem. Într-un timp, oamenii se supăra, se împacă cu ei înșiși și cu alții, urăsc, iubesc, suferă, mor de moarte naturală și de foame,ucid și plâng proteste, se adună și se risipesc, se nasc mereu pentru a îngroșa banda oamenilor de stat, pungașilor, asasinilor, filozofilor, artiștilor și a tuturor încrengăturilor de dobitoace cu rost și fără rost; iar viața în splendida ei varietate și monumentalitate se sbate în căutarea unor noi tipare, care să-i îmbrace ființa ei mlădioasă.

Un biolog înțelept cu vasta experiență și pe deasupra cinstit, ne-ar putea lămuri de minune asupra senzurilor acestui bălcu peștit, unde se întretaie torenții vijelioși cu râuri line, unde se coc și părguiesc fructele dulci și amare ale vieții.

Observator.

Țara plătește

Afiăm din ziarul „Lupta”, că la Ministerul de Interne funcționează în prezent:

- 1 Ministru,
- 3 Subsecretari de Stat,
- 3 Secretari generali și
- 14 Șefi de cabinet.

Nu te revolta cetățene! Așa înțelege d. Iorga, economiile!

Legi personale

La Camera s'a spus de către un deputat, că se aduc legi personale, adică în favorul unei singure persoane.

Cum, adică așa este ritmul nou? Răbdare, cetățene. Pentru toate legile personale ce se votează astăzi, viitorul guvern național-țărănesc are o lege colectivă: abrogarea tuturor favorurilor acordate de parlamentul actual singuraticelor persoane.

Blestemul biblic: în sudoarea frunții să-ți mănânci pâinea — va deveni lozincă: în sudoarea frunții tale să produci americaneste. Centrele occidentale de producție se vor raționaliza. Sufletele și spiritul uman se vor prăbuși. Mecanizarea va împânzi lumea apuseană într-o sfâșietoare, dar inexorabilă afirmare a primatului materialist, economic.

Sistematic, acestea sunt perspectivele, sumbre desigur, pe care Sombart le deschide economiei capitaliste evaluate din statele apusene civilizate(?). la sfârșitul și apogeul carierei sale ilustre. (Pentru un înțelegător al istoriei, perspectivele nu sunt sumbre, iar aspectul procesului de prefacere, apare înviorător și firesc. Natural, că pe lângă înțelegerea realităților, și se cere un optimist robust, și-o încredere în progresul civilizației și culturale umane. Nepotrivirea structurală între două epoci istorice succesive, nu poate constitui un motiv serios de neliniște și întristare. N. R.).

Asezate la răscrucea istorică a timpurilor noastre și alcătuite din ceea ce ca tendință de lege a spiritului uman (Gesetzmaßigkeit des geistes) se dezvoltă sub ochii noștri. — primirea acestor perspective nu poate fi eludată”. (Cu atât mai mult, nu avem nici un motiv serios de jelanie. Mai subliniem faptul, care de altfel reiese din cele mai sus relatate, că însăși ideea planului economic, însăși ideea unui nou sistem bazată pe o reglementare rațională statală și socială a vieții economice, înseamnă pur și simplu declinul capitalismului actual, liberal în structura lui și anorganic. Dela solidaritatea mecanică și fortuită a intereselor individuale, se trece la solidaritatea organică a grupului întreg. N. R.).

